

Nota waardering en afschrijving 2021

De raad van de gemeente Oisterwijk,

gelezen het voorstel van het college d.d. 9 november 2021,
afdeling Kwaliteit, Administratie en Informatie (KAI),
raadsvoorstel nr. 21-160;

gelet op:

De financiële verordening van de gemeente Oisterwijk en de BBV

besluit:

1. De Nota waardering en afschrijving 2021 vast te stellen.

Aanleiding

In de "Financiële verordening gemeente Oisterwijk" is opgenomen dat het college een nota waardering en afschrijving ter vaststelling voorlegt aan de gemeenteraad.

Doelstelling van deze nota

Achterliggend idee bij deze nota is dat de gemeenteraad kaders stelt waarbinnen het college waardering en afschrijving in de praktijk toepast. Hierbij bieden wij u de betreffende nota ter vaststelling aan.

Begrippen

Waarderen

Het toekennen van een (financiële) waarde aan een investering. In de gemeentelijke praktijk betekent dat als regel de historische kostprijs. Met andere woorden alle werkelijk gemaakte kosten om de investering te realiseren. De BBV spreekt tegenwoordig van de verkrijgingsprijs of de vervaardigingsprijs.

Afschrijven

Onder afschrijven verstaan we het verwerken in de boekhouding van de waardevermindering van kapitaalgoederen in de tijd.

Juridisch kader

"Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten" (BBV) en de "Financiële verordening gemeente Oisterwijk". Deze beide regelingen vormen het belangrijkste juridische kader waarbinnen het waarderings- en afschrijvingsbeleid verder vorm kan worden gegeven.

Soorten activa

Hoewel wellicht meer indelingen mogelijk en denkbaar zijn volstaan we in het kader van deze nota met de categorieën

- materiële vaste activa
- immateriële vaste activa en
- financiële vaste activa.

De materiële vaste activa kunnen gesplitst worden in activa met economisch nut (gebouwen, gronden, computers etc.) en activa met maatschappelijk nut zoals wegen en plantsoenen.

Bij de immateriële activa denken we bijvoorbeeld aan kosten voor onderzoek, ontwikkeling of aan kosten die verbonden zijn aan het sluiten van (vaste/langlopende) geldleningen en aan een bijdrage voor activa in eigendom van derden. Verderop in de nota wordt ingegaan op de wijze waarop deze activa worden gewaardeerd.

Bij financiële vaste activa kan gedacht worden aan deelnemingen in ondernemingen zoals Brabant Water of leningen aan bijvoorbeeld woningcorporaties.

In tabel 1 is weergegeven wat op basis van de BBV de te volgen lijn is bij de diverse activa voor wat betreft activering en waardering. Vanzelfsprekend volgen we deze (wettelijke) gedragslijn.

Waarderen

Bij het waarderen van activa gaat het BBV uit van één waarderingsgrondslag en dat is de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Het gaat om de historische kostprijs. *Daaronder worden begrepen de direct toewijsbare kosten en een redelijk deel van de indirecte kosten.*

Dat betekent dat actuele waarde niet is toegestaan bij gemeenten. In Oisterwijk activeren we de aanschafkosten en wordt voor wat betreft de indirecte kosten als volgt gehandeld:

- Rentekosten tijdens de realisatie van de investering ("rente onderhanden werk") wordt niet geactiveerd. Met als uitzondering dat dit bij grondexploitatie wel gebeurt tot maximaal de marktwaarde.
- Interne ambtelijke uren worden als regel niet geactiveerd. Waar dat wel gebeurt wordt dat onderbouwd in het investeringsvoorstel. Activering vindt bijvoorbeeld wel plaats binnen de grondexploitatie. We proberen zo veel mogelijk op te lossen met de eigen organisatie om te besparen op dure inhuur. De ambtelijke kosten die daarvoor gemaakt moeten worden komen ten laste van de boekwaarde van de betreffende exploitatiegebieden. Dit belast dan het resultaat van de grondexploitatie.

Als aanvulling. Ook voor deelnemingen geldt dat de basis voor de waardering de aanschafprijs is. Dat activa gewaardeerd worden op basis van de historische kostprijs, werkt wel in de hand dat op de balans sprake kan zijn van stille reserves. In geval de marktwaarde van een gebouw (bijv. een woning) gelijk blijft of stijgt op basis van marktontwikkelingen en de boekwaarde daalt omdat we afschrijven, kan de marktwaarde boven de boekwaarde uitstijgen. Ook het tegenovergestelde kan zich voordoen.

Investerings met economisch nut en met maatschappelijk nut

Investerings worden geactiveerd binnen de randvoorwaarden zoals die zijn opgenomen in het BBV en deze beleidsnota.

Uitgangspunt is dat deze investeringen worden geactiveerd. Dat geldt ook voor investeringen met maatschappelijk nut.

Voor zover middelen van een reserve worden ingezet ter dekking van investeringen loopt dat via een bestemmingsreserve. Uit de bestemmingsreserve wordt daarbij jaarlijks een bedrag onttrokken ter grootte van de kapitaallasten. In de nota reserves en voorzieningen is dit uitgewerkt.

Ondergrens voor activering

Uit praktische overwegingen kiezen we er voor om investeringen kleiner dan € 25.000,- direct als verlies te nemen; derhalve niet activeren.

Boekwinst

In het geval een actief wordt afgestoten en de opbrengst is groter dan de boekwaarde dan wordt de boekwinst als incidentele baat in de jaarrekening verantwoord.

Tabel 1

	Activeren	Waarderen
Vaste activa met economisch nut	Alle investeringen activeren.	Verkrijgingsprijs of de vervaardigingsprijs. Bijdragen van derden mogen geminderd worden; aanwending reserves niet.
Vaste activa met maatschappelijk nut	Alle investeringen activeren.	Verkrijgingsprijs of de vervaardigingsprijs. Bijdragen van derden mogen geminderd worden; aanwending reserves niet.
Immateriële activa	1. Activering kosten van onderzoek en ontwikkeling slechts onder bepaalde voorwaarden toegestaan 2. bijdragen aan activa in eigendom van derden	Verkrijgingsprijs of de vervaardigingsprijs
Financiële vaste activa	Alle investeringen activeren.	Verkrijgingsprijs of de vervaardigingsprijs. Deze waarderingseis geldt ook voor deelnemingen. Als de marktwaarde deelnemingen lager is dan de marktprijs, dan afwaarderen.

Methoden van afschrijving

De meest voorkomende methoden van afschrijving zijn:

- Lineaire afschrijving. Bij dit systeem van afschrijven wordt jaarlijks een steeds gelijkblijvend bedrag aan afschrijving ten laste van de exploitatie gebracht. Omdat het rentedeel steeds afneemt vertonen de kapitaallasten een dalend verloop in de tijd.

- Annuïtaire afschrijving. Bij deze methode wordt jaarlijks een zodanig bedrag aan afschrijving ten laste van de exploitatie gebracht dat de jaarlijkse kapitaallasten gelijk blijven. De afschrijvingen vertonen een stijgend verloop en de rentecomponent vertoont een dalend verloop.
- Afschrijven volgens een vast percentage van de boekwaarde.

De laatstgenoemde methode wordt nauwelijks gebruikt. Deze zullen we verder dan ook niet meenemen in de beschouwing en we zullen die in de praktijk niet toepassen.

De methoden lineair en annuïtair zijn rechtmatig en in financiële zin degelijk te noemen.

In zijn algemeenheid kan als voordeel van de lineaire methode genoemd worden dat de kapitaallasten teruglopen in de tijd en dat de totale kapitaallasten over de volle looptijd van de investering lager zijn. Traditioneel gezien was het zo dat het gegeven dat de dalende kapitaallasten budgettaire ruimte boden gebruikt werd. Na verloop van een aantal jaren kon meer geld besteed worden aan onderhoud. Daardoor hoefde dan geen nieuwe budgettaire ruimte te worden gezocht. Dit probleem kan worden ondervangen door het hanteren van goede onderhoudsplannen in combinatie met budgetten die de realisering van die onderhoudsplannen mogelijk moeten maken.

Als voordelen van de annuïtaire methode kunnen worden genoemd het stabiele verloop van de kapitaallasten in de tijd en het feit dat de lasten de eerste jaren lager zijn dan bij de lineaire methode. Hierdoor kunnen budgettaire problemen minder groot zijn bij de start van een krediet. Het stabiele verloop van kapitaallasten kan handig zijn in geval van verhuur. De baten en lasten blijven dan in de loop van de tijd in evenwicht.

Gedegen investeringsprogramma's en meerjarenbegrotingen kunnen budgettaire problemen natuurlijk aanmerkelijk verkleinen.

In tabel 2 worden de lineaire en annuïtaire methoden vergeleken.

Basis voor afschrijving

Als regel worden alle investeringen geactiveerd. Bij afschrijvingstermijn kunnen we een keuze maken tussen een enkelvoudige afschrijvingstermijn en een gedifferentieerde vorm van afschrijving.

De enkelvoudige methode is de basis in Oisterwijk. Over het totale investeringsbedrag wordt één afschrijvingstermijn gebruikt.

De gedifferentieerde vorm van afschrijving is de componentenmethode. De componentenmethode houdt in dat de investering wordt gesplitst in een aantal componenten waarbij per component een aparte afschrijvingstermijn wordt gehanteerd.

Bijvoorbeeld bij de bouw van een school wordt het pand zelf afgeschreven in 40 jaar, technische installaties in 20 jaar en het dak bijvoorbeeld in 10 jaar. Bij deze methode mag er geen voorziening onderhoud worden gevormd. Deze methode is voor Oisterwijk goed toepasbaar, omdat wij alleen voor een beperkt aantal panden een onderhoudsvoorziening hebben.

Beide afschrijvingsvormen mogen in Oisterwijk worden toegepast, uiteraard met de regels die daarvoor in de BBV notities zijn beschreven.

Start toerekening kapitaallasten

In het jaar na het afsluiten van een investering start het doorbelasten van kapitaallasten. Tijdens de "bouw" wordt zoals eerder aangegeven bij grondexploitatie bouwrente geactiveerd.

Tabel 2

	Lineaire methode	Annuïtaire methode
Definitie kapitaallasten	Bestaat uit de afschrijvingslast plus de rentelast.	Idem
Verloop kapitaallasten	Jaarlijks vast bedrag aan afschrijvingen en jaarlijks lagere rentelast. De hoogte van de kapitaallasten kennen dus een dalend verloop naar gelang de afschrijvingstermijn.	Jaarlijks stijgende afschrijvingslast en dalende rentelast. De hoogte van de kapitaallasten zijn jaarlijks hetzelfde bedrag gedurende de afschrijvingstermijn
Hoogte kapitaallasten volledige looptijd	Ondanks het feit dat de kapitaallasten in de beginjaren van de investering hoger zijn dan bij de annuïtaire methode zijn de kapitaallasten over de volledige periode gezien lager dan bij de annuïtaire methode. (zie ook onderstaande voorbeeld.	De kapitaallasten zijn in het begin van de periode lager dan bij de lineaire methode, echter de totale kapitaallasten over de volledige periode zijn hoger dan bij de lineaire methode.
Afschrijvingstermijn	Dient te worden bepaald op basis van de economische levensduur van het actief en staat dus los van de afschrijvingsmethode. De afschrijvingstermijn dient dus onder beide methode hetzelfde te zijn.	Idem.

Afschrijvingsmethode en kosten onderhoud	De kosten van onderhoud hebben geen directe relatie met de afschrijvingsmethode. Voor het groot onderhoud is het mogelijk een voorziening te vormen op basis van een actueel beheerplan, zodat de onderhoudslasten gelijkmatig worden gespreid over de periode.	Idem
---	---	------

Als beleidsregel geldt dat we uitgaan van afschrijven op lineaire basis. Als afschrijven op basis van annuïteiten bij een bepaalde investering meer aangewezen lijkt zal het college daartoe een gemotiveerd voorstel doen aan de gemeenteraad. De raad beslist uiteindelijk over de te kiezen methode.

Afschrijvingstermijnen

De juridische randvoorwaarden waarbinnen we beleid kunnen formuleren staan voornamelijk in art. 64 van het BBV. Daarin is onder meer opgenomen:

- Afschrijven dient onafhankelijk van het resultaat plaats te vinden. Afschrijving wordt met andere woorden gebaseerd op objectieve gegevens, met name levensduur van het actief en methode van afschrijving. Het is niet toegestaan om bijvoorbeeld positieve rekeningsaldi in te zetten voor versnelde afschrijving op activa met economisch nut.
- Alleen bij gegronde redenen mag tussentijds de grondslag voor het bepalen van kapitaallasten worden aangepast.
- Bij het bepalen van de kapitaallasten van een activum met een beperkte levensduur wordt uitgegaan van de verwachte toekomstige gebruiksduur.
- De afschrijvingstermijn bij immateriële activa bij kosten van onderzoek en ontwikkeling is maximaal 5 jaren en voor bijdragen aan activa in eigendom van derden is deze maximaal gelijk aan de afschrijvingsduur van de activa die door de betreffende derden wordt gehanteerd.

Als hulpmiddel bij het bepalen van de te verwachten levens- of gebruiksduur van een investering zijn op bijlage 1 bij deze nota voor een aantal veel voorkomende objecten normen opgenomen. Voor de goede orde; het gaat om algemene normen. Bepalend blijft het BBV, dus als een verwachte levensduur afwijkt van de norm volgens de bijlage dan geldt de werkelijk te verwachten levensduur!

Samenvatting van de beleidsuitgangspunten voor Oisterwijk

- a. We blijven binnen de regels en randvoorwaarden van het BBV en de financiële verordening;
- b. Als regel worden geen ambtelijke uren geactiveerd. Als dat wel nodig of wenselijk is wordt dat beargumenteerd in het voorstel opgenomen;
- c. Bij investeringen is de basis dat wordt gewerkt met één afschrijvingstermijn over het volledige investeringsbedrag. De componentenmethode is gemotiveerd ook toegestaan.
- d. Toerekening van kapitaallasten vindt plaats met ingang van het jaar ná afsluiting van het krediet;
- e. Bij grondexploitatie wordt bouwrente bijgeschreven op de boekwaarde van de investering, met dien verstande dat dit gebeurt tot maximaal de marktwaarde;
- f. In geval van afschrijving wordt gewerkt met de lineaire methode. Afwijking van deze regel kan alleen door de gemeenteraad op basis van een beargumenteerd voorstel van het college;
- g. Eventuele boekwinsten bij verkoop van activa worden als incidentele baten in de jaarrekening verantwoord.
- h. Kosten van klein en groot onderhoud worden niet geactiveerd, omdat zij niet van invloed zijn op de gebruiksduur. Alleen groot onderhoud waarbij de levensduur van het actief wordt verlengd of tot en significante kwaliteitsverbetering leidt, mag worden geactiveerd.
- i. Investerings van minder dan € 25.000,- worden niet geactiveerd.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Oisterwijk op 16 december 2021

*de griffier,
Daniëlle Robijns*

*de voorzitter,
Hans Janssen*

Bijlage 1

Afschrijvingstermijn	Jaren
Gronden, wegen, terreinen etc.	
Grond	Niet
Wegen, fiets- en voetpaden aanleg	40
Wegen, fiets- en voetpaden reconstructie	20
Aanleg sportvelden (natuurgras/kunstgras), sportterreinen en speelplaatsen	10-20
Reconstructie sportvelden (natuurgras/kunstgras), sportterreinen en speelplaatsen	10-15
Verlichting sportvelden en -terreinen	20-30
Aanleg/vervanging openbare verlichting	20
Parkeerterreinen	20
Verkeer remmende maatregelen	10
Straatmeubilair	10
Gebouwen	
Nieuwbouw zoals schoolgebouwen, sportaccommodaties, kleedgebouwen etc., inclusief 1 ^e inrichting	Maximaal 40
Renovatie/verbouwing/aanpassing gebouwen, mits levensduurverlengend	15-25
Vervoermiddelen	
Bedrijfswagens, zoutstrooiers, aanhangwagens, electrocars etc.	max 7
Tractoren	7
Machines, apparaten en installaties	
Technische installaties	10-20
Automatisering - hardware	3
Verkeersregelinstallaties en knipperlichtinstallaties	15-20
Parkeerautomaten	8-10
Riolering	
Klimaatadaptatie – stedelijk waterbeheer	40 ann
Klimaatadaptatie - bergbezinkbassins	40 ann
Klimaatadaptatie – bergbezinkbassin tijdelijk	15 ann
Klimaatadaptatie – transportriolen regenwater	50 ann
Klimaatadaptatie – overige kleine maatregelen	25 ann
Transportriolen (vuilwater)	50 ann
Drukriolen en –gemalen nieuw	25 ann
Opvoergemalen	15 ann
Overige activa	
Inrichting gebouwen (meubilair etc.)	10-15